

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE
ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI
„REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA**

FACULTATEA DE MANAGEMENT AGRICOL

MOMIR BOGDAN MARIAN

TEZĂ DE DOCTORAT

**ROLUL TURISMULUI CINEGETIC ÎN PĂSTRAREA
BIODIVERSITĂȚII FONDURILOR DE VÂNĂTOARE
DIN JUDEȚUL TIMIȘ**

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:
PROF.UNIV.DR.ING. IOAN PETROMAN**

**TIMIȘOARA
2016**

REZUMAT

Vânătoarea este considerată, în țara noastră, un hobby nobil, unde întâlnim ritualuri specifice și anume botezul vânătorească al vânătorilor debutanți la o anumită specie de animale sau ritualul tabloului vânătorească realizat la încheierea oricărei partide de vânătoare. Respectând etica vânătorii se interzice împușcarea femelelor sau a animalelor care dorm sau se adapă, sau a păsărilor de apă care sunt pe apă.

Animalele sălbatice sunt competitori în căutarea unor surse de hrană și protecția lor implică trei căi de acțiune: stabilirea de zone protejate pentru aceste animale (parcuri naturale); aplicarea măsurilor de protecție pentru speciile de animale sălbatice amenințate cu dispariția sau pe cale de dispariție și eliminarea cruzimii asociate cu comerțul cu animale sălbatice și rezolvarea conflictelor dintre animalele sălbatice și oameni.

Teza de doctorat cu titlul ”**ROLUL TURISMULUI CINEGETIC ÎN PĂSTRAREA BIODIVERSITĂȚII FONDURILOR DE VÂNĂTOARE DIN JUDEȚUL TIMIȘ**”, este împărțită pe două părți, prima parte se referă la cercetarea bibliografică și partea a doua cercetări proprii care debutează cu capitolul al doilea.

În capitolul 1 denumit ”**ROLUL TURISMULUI CINEGETIC ÎN DEZVOLTAREA DURABILĂ A SPAȚIULUI RURAL**” am prezentat informații privind spațiul rural și dezvoltarea durabilă, concepte privind protecția și conservarea mediului în dezvoltarea turismului cinegetic, modul în care influențează turismul cinegetic dezvoltarea durabilă a spațiului rural dar și implicațiile dezvoltării turismului cinegetic asupra dezvoltării rurale durabile.

Turismul cinegetic trebuie să protejeze mediului rural, mai mult decât alte industrii consumatoare de resurse, contribuind la dezvoltarea socio-economică a arealelor, parcurilor naturale și fondurilor de vânătoare cu bonitate ridicată.

Turiștii cinegetici pot fi clasificați în trei categorii: vânători de vânat mare sunt cei care au mare stăpânire de sine, pentru ei sunt importante aventura, pericolul potențial și obținerea de trofee de la specii diferite de cele din arealul unde își desfășoară activitatea; vânători de vânat mic sunt interesați de mișcare în aer liber și de experiența de vânătoare, de manifestarea în public a priceperii de vânător; vânătorii vexați se remarcă prin echipamentele sofisticate și utilizarea unor arme de vânătoare tradiționale (arcuri, arbalete).

Turismul cinegetic are cele mai mari implicații în: dezvoltarea socio-economică a localității rurale și comunităților izolate și sărace, protejarea și conservarea mediului natural și a speciilor

faunistice pe principii ecologice, prin cercetări de comportament, observarea și reducerea vânătorii în zonele cu bonitate scăzută, ridicarea nivelului de viață al locuitorilor prin comerțul cu produse artizanale, pliante, postere cu animalele din areal și valorificarea resurselor turistice locale în scop ecoturistic și mai puțin cinegetic, păstrarea biodiversității floristice și faunistice.

Partea a doua a tezei de doctorat debutează cu capitolul al doilea denumit ”**METODOLOGIA CERCETĂRII**”, pe parcursul căruia am prezentat scopul tezei de doctorat, ca fiind acela de a analiza și propune soluții pe baza cercetărilor efectuate în păstrarea biodiversității fondurilor de vânătoare. Deasemenea pe parcursul acestui capitol am descris ipoteza de la care am plecat în redactarea acestui demers științific, informațiile care au stat la baza întocmirii tezei, dar și etapele de lucru.

Un subpunct aparte al acestui capitol este cel în care am descris arealul de studiu și anume am prezentat câteva caracteristici ale județului Timiș.

Capitolul 3 intitulat ”**CERCETĂRI PRIVIND BONITATEA UNOR FONDURI DE VÂNĂTOARE ÎN SCOPUL CREȘTERII EFECTIVELOR DE VÂNAT (STUDIU DE CAZ ZONA DE CÂMPIE A JUDEȚULUI TIMIȘ)**” am evaluat bonitatea a patru fonduri de vânătoare din județul Timiș și anume: Fondul de vânătoare nr. 10 Bărăteaz, Fondul de vânătoare nr. 75, Fondul de vânătoare nr. 10 Becicherecu Mic, Fondul de vânătoare nr. 73 Săcălaz și Fondul de vânătoare nr. 72 Beregsău, determinând numărul de specii de animale care viețuiesc pe fiecare fond în parte, am analizat raportul dintre efectivele optime și efectivele reale, am determinat numărul de specii de păsări și raportul dintre efectivele optime și reale de păsări. Deasemenea am determinat în cadrul acestui capitol numărul de dăunători recoltați fără cote pe toate cele 4 fonduri analizate. Un subpunct aparte în cadrul acestui capitol se referă la propunerea unor măsuri în vederea creșterii efectivelor de interes cinegetic de pe cele 4 fonduri de vânătoare.

Pe fondul de vânătoare Bărăteaz s-a constatat că efectivele la specia *Capreolus Capreolus L.* au crescut de la 71-76 capete nu același lucru se întâmplă în cazul *Sus Scrofa L.*, unde efectivele sunt cuprinse între 3-5 capete în perioada analizată iar recolta nu a depășit 2-3 capete. Vulpea face parte din categoria răpitoarelor cu păr, este prezentă pe suprafața fondului în efectiv de 25 de capete, care s-a menținut constant de-a lungul anilor recoltându-se câte 20 de capete anual. Efectivele de fazan au crescut în perioada analizată de la 555 capete, la 630 capete în anul 2015 și cota de extras a avut un trend ascendent fiind de 180 capete pentru anul 2015, reușindu-se să se recolteze în totalitate, adică 180 capete.

În cazul fondului de vânătoare Becicherecu Mare s-a constatat majoritatea speciilor de animale, de interes cinegetic au avut un trend ascendent sau au rămas constante chiar și în cazul răpitorilor cu păr (vulpe) sau a speciilor invazive (*Șacal*), și efectivele de Bizam au rămas constante situându-se la 10 capete, la fazan, efectivele au variat pe fond între 708 și 725 de exemplare, cota de extras fiind de la 110 la 150 de capete, pe întreaga perioadă fiind recoltată întreaga cotă.

Fondul de vânătoare nr. 73 Săcălaz, are o suprafață totală de 8508 ha, din care 8353 ha sunt propice pentru producția cinegetică. Situația efectivelor de animale s-a prezentat astfel: în cazul speciei *Capreolus Capreolus* efectivele au variat de la 82 de capete în anul 2011 ajungând la 134 de capete în anul 2014. Cota de extras s-a situat între 6-9 capete, recolta situându-se la aceași parametri numerici, efectivul de fazan s-a situat între 650 și 852 capete, cota de extras a fost cuprinsă între 120 și 150 de capete, recoltându-se în totalitate.

Pe fondul de vânătoare Beregsău efectivele de fazan au avut un trend ascendent de la 820 de capete la 940 de capete, la fel au crescut și cotele de extras și recoltat la această specie. La potârniche efectivul în anul 2011 a fost de 62 capete, având trend descendent, poate și datorită numărului mare de dăunători existenți pe fond și distrugerea biotopului: vulpe 30-33 capete, viezure 3-5 capete și nevăstuică 5-6 capete.

În vederea revigorării numărului de păsări de baltă și de interes cinegetic (fazan, prepeliță, potârniche) pe fondurile de vânătoare analizate am propus următoarele măsuri: creștere ofertei trofice, amenajarea de locuri pentru cuibărit, crearea de locuri de staționare pentru speciile pasagere care să asigure hrană și apă și reducerea intrării pe fonduri a turiștilor cinegetici în perioada de cuibărit.

În capitolul 4 denumit **”CERCETĂRI PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI TURISMULUI CINEGETIC”** am realizat un studiu privind protejarea patrimoniului faunistic prin descrierea unor modalități de conservare a biodiversității spațiului rural, prin realizarea unei analize a principalelor categorii de zone protejate. Pe parcursul acestui capitol am evaluat potențialul turistic al zonelor protejate din vestul țării, întocmind o analiză SWOT pentru dezvoltarea turismului durabil. În finalul capitolului am făcut propuneri de măsuri de îmbunătățire a managementului turismului cinegetic în fondurile de vânătoare.

Fondurile de vânătoare analizate (Bărăteaz, Becicherecu Mic, Săcălaz, Beregsău), din județul Timiș, corespunde vechii regiuni istorice a Banatului, regiune numită, Banatul Românesc. Cadrul fizico-geografic este, în general, favorabil umanizării și activităților economice, clima fiind temperat-continentală (temperatura medie anuală de 9-11 °C, precipitații medii anuale de 600-1200 mm/an), cu topo-climate adaptate treptelor mari de relief și unele condiții locale în mod special favorabile.

În vederea protecției și conservării zonelor tampon din arealul fondurilor de vânătoare trebuie să se respecte tehnologiile de cultură pe terenurile agricole din zonele tampon și din vecinătăți, cu referire la: utilizarea doar a produselor fitosanitare omologate, care să nu dăuneze faunei din areal, efectuarea tratamentelor fitosanitare doar în perioadele fără vânt și fără precipitații, pentru a evita accidentele și la interzicerea eliberarea terenurilor agricole de resturi vegetale prin ardere, măsură prin care se îndepărtează vânatul.

În urma efectuării analizei SWOT cu privire la fondurile analizate am identificat o serie de puncte tari: numărul mare de situri istorice și arii protejate, fonduri de vânătoare cu bonitate mare, proiecte de amenajare a teritoriului, existența rezervațiilor naturale, posibilitățile excepționale pentru

pescuit și vânatoare, infrastructura pentru turism cinegetic și ecoturism, condiții și facilități turistice acceptabile.

Pe parcursul acestui capitol am identificat o serie de aspecte referitoare la managementului turismului cinegetic în fondurile de vânatoare adică al managementului fluxului de vizitatori în zonele cu vocație cinegetică printre care: evaluarea condițiilor în care strategiile de limitare a numărului de turiști cinegetici, elaborarea de strategii spațiale și temporale care să permită obținerea de venituri durabile prin practicarea turismului cinegetic sau a altor forme de turism de nișă, aplicarea spectrului de oportunitate recreațională care să permită sincronizarea așteptărilor turiștilor cinegetici cu resursele turistice disponibile (calitatea trofeelor, numărul de specii cinegetice), evaluarea strategiilor prin care comportamentul vânătorilor să poată fi modificat pozitiv prin educație (practicarea ecoturismului) inclusiv persuadarea și interpretarea și utilizarea marketingului țintă și a demarketingului pentru atragerea turiștilor cinegetici doriți, dornici de a observa comportamentul speciilor în habitate și mai puțin a vâna, descurajarea braconierilor care produc dezechilibre în fondurile de vânatoare extrăgând animale valoroase.

Ultimul capitol al acestei teze de doctorat denumit **”IMPLEMENTAREA DE ACTIVITĂȚI CINEGETICE, ECOTURISTICE CARE SĂ DIVERSIFICE ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ PE FONDURILE DE VÂNĂTOARE”**, am propus ca și activități recreative și de agrement : plimbarea pe fondul de vânatoare în vederea identificării florei sălbatice de pe fondurile de vânatoare, prin descrierea plantelor și prezentarea lor sub forma unor poze efectuate pe fondurile analizate precum și pentru identificarea speciilor de animale de interes cinegetic în arealul lor natural prin detalierea speciilor de animale existente pe fondurile analizate și mai ales prin intermediul fotografiilor realizate de către noi pe fondurile de vânatoare luate în studiu. Ultimul subpunct al acestui capitol am descris alte activități distractiv-recreative pentru turiștii cinegetici și turiștii ecologiști (plimbarea cu sania trasă de cai, organizarea unor tururi a fondurilor de vânatoare pentru studenții facultăților cu profil silvic, organizarea unui sejur la ferma agroturistică Cyprinus din Săcălaz pentru amatorii de vânatoare și turismul gastronomic cu prezentarea unor rețete specifice cu carne de vânat care pot fi servite în cadrul unității propuse pentru cazare).

În ceea ce privește identificarea plantelor de cultură și a celor din flora spontană prin intermediul unei plimbărilor în natură propuse de către administratorul fondului contracost, se urmărește obținerea următoarelor rezultate: îmbunătățirea cunoștințelor și recunoașterea speciilor sălbatice, educarea ecoturiștilor în păstrarea biodiversității, cunoașterea valorii nutritive a unor plante sălbatice, consumate de speciile de interes cinegetic, cunoașterea tehnologiilor de cultură, cunoașterea importanței practicării unei agriculturi biologice asupra sănătății oamenilor și a protejării mediului înconjurător și rolul plantelor asupra protejării eroziunii solului, și păstrarea habitatelor speciilor de interes cinegetic.

În urma participării la activitatea recreativă de identificare a speciilor de animale de interes cinegetic în arealul natural se urmărește : instruirea participanților despre turismul cinegetic

(ecoturismul), precum și exemplificări pe trofee de vânătoare, participarea la urmărirea comportamentului speciilor cinegetice, fotografierea lor, recunoașterea sexelor speciilor aflate în natură, evaluarea trofeelor de căprior, mistreț și participarea ca și gonaci la vânătoare organizată în scopul contemplării naturii.

Teza se încheie cu concluzii și o amplă bibliografie care cuprinde lucrări și cărți de specialitate atât ale autorilor din țară cât și din străinătate dar și lucrări personale publicate în reviste indexate ISI și indexate în baze de date internaționale.